

Qorti ta' l-Appell
(Kompetenza Inferjuri)

Imħallef Anthony Ellul

Appell numru:- 276/2016/1

Robert Fenech (K.I. Nru. 324277M)
fil-kwalità tiegħu bħala direttur a nom ta'
Pamtrade Limited (C-7274)
(appellant)

Vs

Christian Bonnici (K.I. Nru. 15594M)
(appellat)

18 ta' Ġunju, 2018.

1. Permezz ta' Avviż tat-Talba preżentat fil-21 ta' Lulju, 2016 is-soċjetà attriċi talbet li l-konvenut jkun ikkundannat iħallasha s-somma ta' tmien mija, sitta u għoxrin ewro (€826.00c) rappreżentanti danni allegatament subiti mill-istess attriċi kif ukoll l-ispejjeż ta' dawn il-proċeduri u l-imgħaxijiet legali sad-data tal-ħlas effettiv. Tali talba hi bażata fuq il-presuppost illi vettura proprjetà ta' l-attriċi (vann Mercedes Sprinter targat PAM-001) garrbet ħsara minħabba l-negliġenza attribwibbli lill-konvenut waqt li l-istess vettura kienet tinsab fil-pussess tiegħu.
2. Permezz ta' risposta¹ ppreżentata fil-31 t' Awissu 2016, il-konvenut wieġeb illi:
 - (a) it-talba attriċi hija infondata fil-fatt u fid-dritt;
 - (b) l-attriċi hija obbligata tħallsu pagi u bonuses għaž-żmien li hu kien impjegat magħha u f' dan ir-rigward hemm proċeduri ġudizzjarji pendent. Illi l-preżenti istanza m' hi xejn ħlief proċedura biex tagħmel pressjoni fuqu;
 - (c) illi m' hemmx prova fiskali skond il-ligi;
 - (d) l-azzjoni hi preskritta ai termini ta' l-Art. 2153 tal-Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta.

¹ Fol. 18.

3. Fl-udjenza tad-19 ta' Settembru, 2016,² il-konvenut irtira r-raba' eċċezzjoni tiegħu dwar il-preskrizzjoni.
4. Permezz ta' sentenza datata 28 ta' Novembru, 2017 il-Bord ċaħad it-talba attriċi għax mhux pruvata sal-grad rikjest fil-Liġi, bl-ispejjeż kollha a karigu tas-soċjetà attriċi.
5. Illi minn din is-sentenza appellat is-soċjetà attriċi. L-aggravju tagħha huwa li t-Tribunal skarta x-xhieda mressqa quddiemu għax ippretenda tip ta' provi differenti, li fl-opinjoni tal-appellanti huma għal kollox irrilevanti għall-każ odjern. Issostni illi, kuntrarjament għal dak deċiż mit-Tribunal il-verżjoni tagħha kif korraborata mix-xhieda hija aktar attendibbli u tiżbilanċja l-miżien a favur tagħha.
6. L-appellat wieġeb li l-appell tas-soċjetà attriċi għandu jiġi miċhud bl-ispejjeż kontra tagħha.

Konsiderazzjoni.

7. Fl-isfond tal-mertu tal-appell odjern, speċjalment l-ammont mitlub mill-intimat, din il-Qorti tħoss li huwa doveruż li qabel xejn tagħmel referenza għall-artikolu Artikolu 8 tal-Att dwar it-Tribunal għal Talbiet Żgħar li jagħti l-fakoltà ta' appell minn deċiżjonijiet tat-Tribunal f' ċirkostanzi limitati biss.
8. Il-ġurisprudenza tipprovdi:-

'l-kompitu ta' din il-Qorti għandu jkun ristrett għall-eżami akkurat tas-sustanza tal-appell biex jiġi kkunsidrat qabel kollox jekk l-istess appell jinkwadrix ruħu fil-parametri tal-limiti tal-appellabilità previsti mil-liġi, għaliex jekk ma jinkwadrix ruħu f'dawn il-parametri, allura d-dover ta' din il-Qorti huwa li tiddikjara l-istess appell bħala irritu u null' **John Attard -vs- Charles Agius, Appell 14.06.2001**³

9. Ladarba l-appellabilità o meno ta' deċiżjoni hija kwistjoni ta' ordni pubbliku, l-fatt li dan il-punt ma tqajjimx mill-appellat ma jipprekludix lil din il-Qorti milli tqajjem din il-preġudizzjali hi stess:

'naturalment, l-assenza ta' sollevare tal-preġudizzjali tal-inappellabilità minn xi ħadd fost il-kontendenti ma twaqqafx lil din il-Qorti milli tqajjimha hi stess. Hu, di fatti, prinċipju kondordi u assodat illi din il-Qorti ta' reviżjoni għandha mhux biss id-dritt iżda, ukoll, id-dmir li tiddikjara ex officio l-

² Fol. 24.

³ **Chircop Stephen vs Caruana Mary Gracy**, Qorti tal-Appell, 28.04.2004.

inappellabilità tad-deċiżjoni fejn il-każ hekk jeżiġi. Dan għaliex il-prinċipju hu wieħed ta' ordni pubbliku u l-Qorti ma tistax tassumi ġurisdizzjoni li m'għandiex.⁴

10. Is-subartikolu (3) tal-Artikolu 8 tal-Kap. 380 jipprovdi li hemm:

'dritt ta' appell fil-każijiet kollha fejn l-ammont in kwistjoni, kalkolat skont id-disposizzjonijiet tal-artikolu 3(2), jaqbeż elf u ħames mitt euro (€1,500).'

11. L-ammont mitlub mill-attributi hu tmien mija u sitta u għoxrin ewro (€826.00).

12. L-artikolu 8(2) tal-Kap. 380 jipprovdi li dejjem hemm dritt ta' appell:

'(a) fuq kull haġa li jkollha x' taqsam mal-ġurisdizzjoni tat-Tribunal;

(b) fuq kull kwistjoni ta' preskrizzjoni;

(c) fuq kull nuqqas ta' tharis tad-disposizzjonijiet tal-artikolu 7(2);

(d) meta t-Tribunal ikun b'mod gravi mar kontra d-dettami tal-imparzjalità u tal-ekwità skont il-liġi u dik l-azzjoni tkun ippreġudikat il-jeddiġiet ta' min jappella.'

13. Illi:

'minn dan jitnissel li mhux konsentit lil din il-Qorti li tikkunsidra u tiddeċiedi appelli li jkunu bażati fuq aggravji li ma jinkwadrawx ruħhom taħt xi wieħed mis-subparagrafi tas-subinċiż (2) appena esposti.⁵

14. L-aggravju tal-appellanti huwa li t-Tribunal m'eżaminax bir-reqqa l-materjal probatorju in kwantu l-verżjoni tagħha hija aktar kredibbli. Isegwi għalhekk li ċ-ċirkostanzi elenkati fl-ewwel tlett subinċiżi tal-Artikolu 8(2) tal-Kap. 380 huma esklużi.

15. Rigward il-paragrafu (d) tal-Artikolu 8(2), din il-Qorti kemm-il darba tenniet li:

"X'fehem, jew x'seta' fehem it-Tribunal, anke jekk ma taqbilx mal-apprezzament li sar fir-rigward tal-provi, dan jeżorbita mill-attenzjoni u skrutinju ta' din il-Qorti jekk, oġgettivament, ma jirrizultax - u del resto, lanqas dan ma ġie hekk aċċennat mill-appellant – illi kien hemm ksur tad-dritt ekwattiv. Jekk hemm bżonn jiġi ripetut, il-Qorti f'każijiet ta' din ix-xorta marbuta mal-parametri stretti tal-liġi fejn jikkonċerna d-dritt t' appell. Ara fost

⁴ **Camilleri Mark v Micallef James Clifford**, Qorti tal-Appell, 09.07.2007.

⁵ **Malitraco Limited v Fortress Insurance Limited**, Qorti tal-Appell, 11.01.2006.

ohrajn **"Saviour Portelli -vs- Rinald Micallef et"**, 11 ta' Jannar, 2006 u **"Joseph Cassar et -vs- Lawrence Castagna"**, 7 ta' Frar, 2007;

*Kif ulterjorment osservat minn din il-Qorti, "wiehed imbagħad ma jridx jitlef di vista li hawn si tratta ta' Tribunal speċjali u appell ut sic mid-deċiżjoni tiegħu ma jistax isir ħlief fil-każ ta' xi waħda mill-ipotesijiet regolati bl-Artikolu 8 (2) u (3) ta' l-Att. Gjaladarba s-soċjetà attriċi (fil-każ prezenti, il-konvenut) minn imkien qed tibbaża l-appellabilità tad-deċiżjoni fuq xi waħda minn dawn l-ipotesijiet, l-appell tagħha ma jistax ħlief jitqies irritu u null". Ara **"Matacom plc -vs- Central Asphalt Limited"**, 22 ta' Novembru, 2006.⁶*

16. Fl-ebda parti tar-rikors tal-appell ma giet spjegat mill-attriċi kif dan l-appell jaqa' f'paragrafu (d). Il-qorti tifhem li kieku l-intenzjoni tal-legislatur kienet li jkun hemm jedd ta' appell fuq punti ta' fatt, ma kienx juża l-kliem *"ekwita skont il-ligi"*. Dan ma kienx xi każ fejn kien hemm per eżempju provi skjaċċanti li kellu jwassal għall-konklużjoni waħda, dik li tintlaqa' t-talba attriċi.
17. Dak li trid l-attriċi hu li din il-qorti tasal għal konklużjoni differenti fir-rigward tal-apprezzament tal-fatti, għaliex:
 - i. Qabel saru jafu bil-ħsara, il-vettura kienet tinstaq biss mill-attur.
 - ii. Il-konvenut iddikjara li l-vann ħallieħ fejn sabu Alexander Falzon.
 - iii. Il-konvenut qabad u ttermina l-impjeg b'sempliċi messaġġ mingħajr ma semma xejn dwar pagi. Kien biss wara li sar jaf bil-pretensjoni tal-attriċi, li ppretenda ħlas ta' pagi.
 - iv. Waqt l-aċċess, il-konvenut ammetta li d-daqqiet li kellu l-vann ma kinux hemm meta għamel użu mill-vettura.
18. Illi f'dawn il-proċeduri xehedu Robert Fenech, direttur tal-attriċi, Alexander Falzon, impjegat tas-soċjetà attriċi, u l-konvenut Christian Bonnici.
19. Robert Fenech xhed⁷ illi l-konvenut ħadem mal-appellanti f'tit granet bħala *deliveryman* iżda fil-11 ta' Ġunju 2015 fl-10:13 ta' filgħaxija infurmah permezz ta' *sms* li kien sab opportunità oħra aħjar u għalekk kien se jieqaf. Fl-imsemmi *sms* talbu l-paga dovuta.⁸ Mix-xhieda ta' Robert Fenech jinsilet illi:
 - 'Alexander Falzon, ħareġ il-vann li kien isuq Christian Bonnici biss';
 - 'ħarġu minn fejn ħallieħ il-konvenut';

⁶ **Autorità Marittima ta' Malta v Avallone Ray**, Qorti tal-Appell, 26.06.2009.

⁷ Fol. 32.

⁸ Fol. 34.

- 'Mistoqsi mit-Tribunal jekk wara li daħħal il-vann Christian Bonnici dan il-vann instaqx minn xi ħaddieħor ngħid li le.'
- 'mistoqsi jekk bejn il-ħdax (11) ta' Ġunju meta rċivejna l-messaġġ mingħand il-Konvenut li mhux ser jibqa jiġi għax-xogħol u l-ħmistax (15) ta' Ġunju meta ntbagħtu l-messaġġi minn Alexander Falzon lill-konvenut kienu għaddew erbat ijiem, ngħid illi f' dan il-perjodu l-vann ma nstaxx għaliex id-delivery man kien Christian Bonnici. Irrid nispeċifika li d-data m' hijiex ta' meta Alexander Falzon induna bil-ħsara imma ta' meta Alexander Falzon 'essemmessjah', u dan għaliex fil-frattemp kien hemm il-weekend.'
- 'min-naħa tiegħi kont dispost li kemm-il darba l-konvenut jirrinunzja għall-pretensjonijiet tiegħu dwar il-paga aħna min-naħa tagħna ma ninsistux għal dina l-ħsara'.

20. Alexander Falzon⁹ xehed ukoll li:

- 'hu kien responsabbli mill-vann bin-numru tar-registrazzjoni PAM001.'
- 'jiena dan il-vann kont ħriġtu l-gimgha ... tnax (12) ta' Ġunju filgħaxija'. '.. kif ħriġtu barra bqajt imbellaħ għax indunajt li kien hemm ġenb miġbud li jiġi n-naħa tal-passiġġier li jiġi n-naħa tal-ħajt.'
- 'ħallejt weekend jgħaddi u t-Tnejn bgħatt lill-konvenut.'
- 'jiena nikkonferma illi dan il-vann ma kien isuku ħadd ħlief l-konvenut. Ngħid li l-vann kont rajtu madwar tlett (3) ijiem qabel u ħsarat ma kienx hemm.'
- 'il-vann żgur ma kienx hekk qabel ma ħadu l-konvenut'.

21. Da parti tiegħu Christian Bonnici¹⁰ ċaħad li l-ħsara għamilha hu u jgħid li sar jaf bihom pemezz tal-messaġġi a fol. 35 et seq wara li kellew lit-Tribunal tax-Xogħol peress li kellu xi pagi x' jiġbor. Mistoqsi jekk jien kienx isuk il-vann jgħid:

- 'li l-vann kemm domt impjegat soqtu xi darbtejn u kont diga innutajt li kien hemm xi daqqiet fuq il-vann. Nhid illi d-daqqiet illi ġew konstatati waqt l-aċċess **jiena rajthom għall-ewwel darba dakinhar tal-aċċess** u ngħid illi ma nafx ma xiex saru.'
- 'jiena soqt il-vann xi ġurnata jew jumejn qabel ma spiċċajt mix-xogħol.'
- 'il-vann kont ipparkjatu ġol-garaxx'.

22. **Jirrizulta għalhekk inkontestat illi meta l-konvenut kien isuk il-vann, il-ħsara oġġett tal-kawża ma kinitx hemm.** Dak li m' hemmx qbil dwaru huwa minn min ġew ikkaġunati l-imsemmija ħsarat. Filwaqt li l-appellanti tgħid li sabet il-vann bl-imsemmija ħsarat meta ħarġitu minn fejn hallih ipparkjat il-konvenut appellat, u allura bilfors li kienu ġew kaġunati meta l-vann kien fil-pussess tiegħu, l-appellat jinnega tali fatt.

⁹ Fol. 41.

¹⁰ Fol. 49.

23. Fl-atti hemm messaġġ li l-konvenut bagħat lil Robert Fenech, fil-11 ta' Ġunju 2015 fl-22:13 fejn infurmah li kien telaq mix-xogħol għaliex sab impieg aħjar. Skont il-kalendarju ta' dik is-sena, il-ġurnata kienet il-Ħamis. Kien biss fil-15 ta' Ġunju, 2015 fit-15:25 li l-konvenut irċieva messaġġ mingħand Alex Falzon li jaqra, *"Meta tolqot il-vann tkellem mhux ma tkellimtx xej fih izjed minn 1000 euro ħsara"*. Il-ġurnata kienet it-Tnejn. Alexander Falzon xehed, li kien ħareġ il-vann fit-12 ta' Ġunju, filgħaxija. Mela il-qorti tifhem li ra l-ħsara dakinhar. Li ma tifhimx hu kif stennew sat-Tnejn 15 ta' Ġunju, 2015 fit-15:25 biex jinfurmaw lill-konvenut bil-ħsara li saret lill-vann. Il-fatt li kienet weekend mhijiex skuża, u dan meta tqies li jidher li Falzon u l-konvenut kkomunikaw biss permezz ta' *text messages*. Lanqas per eżempju ma jirriżulta li kif skoprew il-ħsara sar rapport l-għassa tal-pulizija. Il-qorti tippretendi li fuq bazi ta' probabbilta jekk fit-12 ta' Ġunju, 2015 Falzon sab dik il-ħsara kollha, kien minnufih jikkomunika mal-konvenut u mhux iħalli l-weekend iġġaddi.
24. Dan appartni li l-konvenut minnufih ċaħad li laqat il-vann. Fil-fatt fil-messaġġ qal, *"Ilqat il-vann !?! Trid tiċċajta jew ?"*.
25. Rilevanti wkoll kif l-attrici mal-avviż tat-talba pprezentat ritratti tal-ħsarat li qalet li kkaġuna l-konvenut. Wieħed mir-ritratti juri ħsara fuq il-mudguard ta' quddiem. Ħsara li bid-dikjarazzjoni li saret mid-difensur tal-attriċi fis-seduta tas-6 ta' Novembru, 2017¹¹, impliċitament tfigher li dik il-ħsara ma saritx mill-konvenut (ħsara tidher ukoll a fol. 67, ritratt li ttiehed waqt l-aċċess). Hawn ikompli jqum is-suspett dwar il-verżjoni tal-attriċi. Suspett li jizdied meta tara r-ritratt a fol. 11, fejn hu evidenti li f'dik il-parti saru xi rtokki.
26. Hu minnu li Fenech xehed li kemm dam jaħdem mal-attriċi, il-vann kien jintuża biss mill-konvenut. L-istess qal Falzon. Il-konvenut ma' ċaħadx dan il-fatt. Pero' dan il-fatt waħdu mhuwiex biżżejjed biex jegħleb dak li ngħad hawn fuq.
27. Lanqas m'għandha raġun l-appellanti li l-konvenut ippretenda l-paga wara li ġie nfurmat bil-ħsara. Fl-ewwel messaġġ li l-konvenut bagħat lil Fenech kiteb, *"Thank you ħafna tal-opportunita' **umbad infurmani kif ħa namel al paga** please ibatli messaġġ ax ma nistax inżomm mobile fuqi fej sejjer thanks"*. Hekk ukoll il-fatt li Falzon sab il-vettura fil-garaxx fejn ħalliha Falzon, mhijiex xi prova kruċjali.

¹¹ Ara l-verbal tas-6.11.2017 a fol. 69.

28. Cirkostanza ohra hi kif il-pretensjoni tal-konvenut kienet għall-hlas ta' €504.04 (ara dokument a fol. 52) li jikkonsistu f'arretrati ta' paga, leave mhux utilized, bonus u allowance. Min-naha l-oħra l-pretensjoni tal-attriċi kienet għas-somma ta' €826. Fenech xehed, *"Nghid jiena min-naħa tiegħi kont dispost li kemm-il darba l-konvenut jirrinunzja għall-pretensjonijiet tiegħu dwar il-paga, aħna min-naħa tagħna ma ninsistux għal din il-ħsara"*. Jekk dak li ssostni l-attriċi hu l-verita', m'hemm l-ebda raġuni għalfejn kellha tkun ħanina ma' impjegat li qabad u abbanduna l-post tax-xogħol mingħajr pre-avviż.
29. Fiċ-ċirkostanzi jibqa' d-dubju li jwassal lill-qorti biex tikkonkludi li t-Tribunal mhux bilfors li kellu jilqa' t-talba tal-attriċi.

Għal dawn il-motivi tiċċad l-appell bl-ispejjeż kontra l-appellanti.

Anthony Ellul.